

INSTRUCTIE

Werkvorm 4: Waar sta jij?

Een klassikale debatwerkvorm met tien stellingen over sociale veiligheid. Studenten kiezen fysiek de kant 'Eens' of 'Oneens'. Daarna bespreken beide kanten een verdiepende vraag. Smartphones zijn niet nodig.

Doel Standpunten onderzoeken en verschillen respectvol bespreken.	Duur 30-40 minuten, inclusief voorbereiding en afronding.
Benodigd Digibord of beamer en ruimte om veilig te lopen.	Werkvorm Twee kanten van het lokaal; tien stellingen en debatkvragen.

Vorbereiding

1

Controleer de contactroute

Zoek vooraf hoe studenten op jouw school een vertrouwenspersoon bereiken. Bied na afloop ruimte voor individuele vragen.

2

Verdeel het lokaal

Verdeel het lokaal in twee duidelijk herkenbare helften: een helft voor 'Eens' en een voor 'Oneens'. Studenten lopen bij elke stelling naar de helft die bij hun mening past. Zorg voor voldoende loopruimte.

3

Open het presentatiescherm

Houd de bediening met de begeleidersnotities op je eigen scherm. Projecteer alleen het aparte presentatiescherm.

Verloop

3-5 minuten: leg de werkvorm en de veilige afspraken uit. Passen, blijven zitten en van kant wisselen mag; niemand hoeft een eigen ervaring te delen.

20-30 minuten: lees per stelling de tekst voor, geef denktijd, laat de groep kiezen en vraag vrijwillig naar argumenten van beide kanten. Toon daarna de debatkvraag en bespreek die ongeveer twee minuten.

3-5 minuten: vraag welk argument iemand aan het denken zette. Noem de actuele contactroute naar de vertrouwenspersoon.

Bij spanning in de groep

Pauzeer als de discussie persoonlijk wordt. Vraag geen namen of herkenbare situaties. Verplaats een eigen verhaal naar een rustig individueel gesprek.

Tien stellingen en debatvragen

Lees eerst alleen de stelling voor. Toon de debatvraag nadat studenten een plek hebben gekozen. De notitie is alleen voor de begeleider.

STELLING 1 | Persoonlijke berichten

Een docent die een student regelmatig persoonlijke complimenten via privéberichten stuurt, overschrijdt geen grens zolang de berichten niet seksueel zijn.

Debatvraag: Wanneer wordt persoonlijke aandacht van een docent ongepast, en maakt het machtsverschil daarbij uit?

Voor de begeleider: Kijk verder dan de letterlijke inhoud: hoe vaak gebeurt het, op welk tijdstip, wordt geheimhouding gevraagd en kan de student zonder gevolgen afstand nemen?

STELLING 2 | Een patroon herkennen

Losse berichtjes, opmerkingen en “toevallige” ontmoetingen zijn pas grensoverschrijdend als ieder voorval op zichzelf ernstig is.

Debatvraag: Wanneer vormen kleine gebeurtenissen samen een patroon van intimidatie of stalking?

Voor de begeleider: Bespreek herhaling, ongewenst contact en het gevoel voortdurend in de gaten gehouden te worden. Eén groot incident is geen voorwaarde om steun te zoeken.

STELLING 3 | Discriminatie op stage

Als een klant niet door een bepaalde stagiair geholpen wil worden vanwege diens hoofddoek, accent, huidskleur of genderidentiteit, mag het stagebedrijf een andere medewerker sturen om de rust te bewaren.

Debatvraag: Wie moet zich in deze situatie aanpassen: de klant, het stagebedrijf of de student?

Voor de begeleider: Bespreek het verschil tussen directe veiligheid en meegaan in discriminatie. De stagiair kan afhankelijk zijn van de stagebeoordeling en zich daardoor minder vrij voelen om bezwaar te maken.

STELLING 4 | Online buiten schooltijd

De school hoeft niets te doen met een anoniem account dat een student belachelijk maakt, wanneer de berichten buiten schooltijd zijn geplaatst.

Debatvraag: Wanneer wordt online gedrag buiten school toch een verantwoordelijkheid van de school?

Voor de begeleider: Onderzoek de gevolgen binnen school: voelt de student zich veilig, doen klasgenoten mee en beïnvloedt het gedrag de lessen of aanwezigheid?

STELLING 5 | Na een melding

Iemand over wie een melding wordt gedaan, heeft het recht om direct te weten welke student de melding heeft gedaan.

Debatvraag: Hoe kun je een melding zorgvuldig behandelen én rekening houden met de veiligheid van degene die meldt?

Voor de begeleider: Bespreek zorgvuldigheid, privacy en bescherming tegen wraak of groepsdruk. Een eerste vertrouwelijk gesprek is niet automatisch een formele klacht.

STELLING 6 | Seksuele beelden met AI

Een student die als “grap” met AI een seksueel getinte nepafbeelding van een klasgenoot maakt, moet zwaar worden gestraft, ook als de afbeelding niet is doorgestuurd.

Debatvraag: Wat moet zwaarder wegen: de bedoeling, de verspreiding, de mogelijke schade of het herstellen van de veiligheid?

Voor de begeleider: Laat het gesprek niet alleen over straf gaan. Bespreek de impact op de afgebeelde student, verantwoordelijkheid, herstel en waarom iemand steun kan zoeken.

STELLING 7 | Intimidatie zonder aanraking

Tijdens een ruzie hard tegen een tafel slaan of een deur dichtgooien is geen geweld zolang niemand wordt aangeraakt.

Debatvraag: Kan gedrag bedreigend of gewelddadig zijn zonder lichamelijk contact?

Voor de begeleider: Bespreek lichaamstaal, stemgebruik, dreiging en het blokkeren van een uitgang. Ook angst of intimidatie zonder lichamelijk letsel kan reden zijn om ondersteuning te zoeken.

STELLING 8 | Veiligheid na een melding

Als een student zich na een melding niet meer veilig voelt in de klas, is het logisch dat juist die student tijdelijk naar een andere groep gaat.

Debatvraag: Wanneer is iemand verplaatsen een vorm van bescherming, en wanneer wordt diegene daar juist mee benadeeld?

Voor de begeleider: Een snelle veiligheidsmaatregel kan nodig zijn. Bespreek wie inspraak heeft en of degene die meldt daardoor lessen, vrienden of kansen verliest.

STELLING 9 | Iemands identiteit delen

Als je denkt dat een klasgenoot problemen heeft door diens seksuele oriëntatie of genderidentiteit, mag je dat zonder toestemming aan de mentor vertellen om hulp te regelen.

Debatvraag: Hoe kun je hulp inschakelen zonder namens iemand persoonlijke informatie te delen?

Voor de begeleider: Goede bedoelingen maken het delen van gevoelige informatie niet automatisch veilig. Vraag wat iemand nodig heeft; advies kan soms zonder de persoon herkenbaar te maken.

STELLING 10 | Introductie en groepsdruk

Wie vrijwillig meedoet aan een introductie of ontgroening, accepteert dat daar harde grappen en vernederende opdrachten bij kunnen horen.

Debatvraag: Kun je nog vrij nee zeggen wanneer weigeren betekent dat je misschien niet bij de groep hoort?

Voor de begeleider: Bespreek groepsdruk, afhankelijkheid en de mogelijkheid om zonder negatieve gevolgen te stoppen. Vrijwillig beginnen is geen toestemming voor iedere behandeling.
